

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра слов'янських мов

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Мова пограничного регіону

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Польська мова і література, англійська мова

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.033 Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша - польська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 11 від “20” червня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мова пограничного регіону
Викладач (-і)	канд. філолог. наук, доцент Пелехата Олена Миколаївна
Контактний телефон викладача	59-60-63
Е-mail викладача	olena.pelekhata@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться згідно з узгодженим графіком на навчальний семестр. Також консультації можливі в день проведення лекцій чи практичних занять, окрім того практикується залучення онлайн ресурсів за попередньою домовленістю
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна «Мова пограничного регіону» складається з лекційних та практичних занять, в основу яких покладено розуміння мовної ситуації в державі та місті, що є на пограниччі, в якому проживають представники національної меншості (польської), отримання статистичних даних для проведення системного аналізу і передбачення впливу на безпекові визначники політичної стабільності України.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Курс «Мова пограничного регіону» має на меті озброїти майбутніх філологів, зі знаннями про:</p> <ul style="list-style-type: none"> - приклад одного міста, селища (на вибір) мовну ситуацію, наприклад, в Івано-Франківську, давньому Станіславові, що є однією з засад безпекової культури держави <p>Цей курс закладає основи теоретичних знань, сприяє поглибленому вивченню соціальної природи мови, свідомому засвоєнню інших безпекових засад формування свідомості громадянина України.</p> <p>Курс безпосередньо звернений до проблем спілкування – спілкування міжособистісного, спілкування в мікро- і макросоціальних групах, спілкування у різних мовних колективах, тому програма курсу включає ряд питань, пов'язаних із соціальною та мовленнєвою поведінкою мовців, у тому числі, різних національностей</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><i>Загальні компетентності</i></p> <p>ЗК 4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 6. Здатність пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p><i>Фахові компетентності</i></p> <p>ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.</p> <p>ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як систему.</p> <p>ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди польської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.</p> <p>ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів.</p> <p><i>Результати навчання:</i></p> <p>ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати інформацію з різних джерел,</p>	

зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати, систематизувати.
 ПРН 3. Організовувати процес свого навчання і самоосвіти.
 ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів.
 ПРН 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди польської мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.
 ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
 ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 годин
практичні	18 годин
самостійна робота	52 годин

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-польська	2	<i>вибірковий</i>

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Тема 1. Проблематика сучасної соціолінгвістики. Мова пограниччя. Історія дослідження пограниччя як культурного феномену	2	2	6
Тема 2. Проблеми соціолінгвістики пограниччя. Зарубіжні та українські приклади дослідження феномену пограниччя	2	2	8
Тема 3. Безпека держави Україна та соціолінгвістичні знання. Вплив феномену пограниччя на формування безпеки держави	2	2	10
Тема 4. Перспективи вивчення феномену пограниччя в сучасній українській Соціолінгвістиці. Приклади позитивного та негативного досвіду	2	4	10
Тема 5. Мовна ситуація на пограниччі (на прикладі Львова, Івано -Франківська, Чернівців, Ужгорода)	2	4	10
Тема 6. Мовна політика України та мовна поведінка особистості (у тому числі , представника національної меншини).	2	2	4
Контрольна робота 1.	-	2	4
Разом годин за семестр	12	18	52

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 9.3. "Види контролю" Положення про організацію освітнього процесу та розробки основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника) (Редакція 7) (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.).</p> <p>Загальні 100 балів включають: 30 балів за роботу на практичних заняттях, 20 балів за контрольну роботу, 40 балів за самостійну роботу (презентації)</p>
Вимоги до письмової роботи	Конкретне виконання завдання, осмислене пояснення, розуміння та вміння правильно вживати відповідні знання з соціолінгвістики
Практичні заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового контролю – 25 балів.
7. Політика курсу	
<p>1. <i>Письмові роботи</i> виконуються відповідно до теми практичних занять, зазначених у силабусі.</p> <p>2. <i>Академічна доброчесність</i>. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія зі здобувачами освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>3. <i>Відвідування занять</i>. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються відповідно до "Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника" (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.). Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової перед вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.). Ознайомитися з цими положеннями можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf</p> <p>4. <i>Неформальна освіта</i>. Результати неформальної освіти зараховуються згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p>	
8. Рекомендована література	

Основна:

1. Соціолінгвістика та основи мовної політики : навчальний посібник / О.М.Олексюк, Н.І. Василькова. – Миколаїв : Ілліон, 2014. – 264 с.
2. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 281 с.
3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної девіатології / Ф. С. Бацевич. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2000. – 236 с.
4. Брицин В. М. Соціолінгвістика / В. М. Брицин // Українська мова. Енциклопедія. – К. : Українська енциклопедія, 2000. – С. 583–584.
5. Кісь Роман. Мова, думка і культурна реальність [Текст] : від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму / Р. Кісь. – Львів : Літопис, 2002. – 304 с.
6. Масенко Л. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір / Лариса Масенко. – К. : КМ Академія, 2004. – 163 с.
7. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду / [За ред. Л. Масенко]. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – 399 с.
8. Українська мова. Енциклопедія. – К. : Вид-во Українська енциклопедія імені М. П. Бажана, 2000. – С. 122.
Ф. де Сосюр. Курс загальної лінгвістики / Фердінан де Сосюр / [переклад А. Корнійчука, К. Тищенко]. – К. : Основи, 1998. – 324 с.
9. Черемська О. С. Материнська мова – основа духовності нації / О. С. Черемська // Науковий вісник №11. Серія: Філософія. – Харків : ХДПУ, 2000. – Вип. 5. – С.56–60.
Шумарова Н. П. Мовна компетенція особистості в ситуації білінгвізму / Н. П. Шумарова . – К. : Видавничий центр КДЛУ 2000. – 283 с.
Ставицька Леся. Українсько-російська двомовність: соціопсихологічні та лексикографічні аспекти / Леся Ставицька // Дивослово. – 2001. – № 11. – С. 13–16.
10. Закон України Про ратифікацію Європейської хартії регіональних

мов або мов меншин (*Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 30, ст.259*) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/802-15#Text> [доступ: 29.12.2021].

11. Закон України Про забезпечення функціонування української мови як державної»(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81) {Закон визнано таким, що відповідає *Конституції України* (є конституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду №1-п/2021 від 14.07.2021} Стаття 21. Державна мова у сфері освіти <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> [доступ: 29.12.2021].
12. [М.Зелінська, 2018, Комунікативна компетенція молодих носіїв польської мови західних областей України, Дрогобич.](#)
13. [В. Кубійович, 1983, Етнічні групи південно-західної України \(Галичини\) на 1.1. 1939, Wiesbaden.](#)
14. [Р. Лозинський, 2011, Етнічний склад населення Івано-Франківська у другій половині ХХст. \(історико-географічний аналіз\). Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка, Серія: Географія, 39, с.231-](#)

Викладач - Олена ПЕЛІХАТА